

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
fél évre . . . 2 frt.
negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit-sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyitkító díja 15 frt.

Június hó 13.

E napra határozta el a legtöbb megye az országos képviselő választások megejtését. Sietve igyekeznek tulesni a szenvedélyek, fölkeltek indulatok heves küzdelmei, mely mind „a haza javáért” a „haza jólétéért” lett megindítva. A politikai pártok küzdelmei s a személyi versengések e napon lesznek döntő csatába vive.

Miért ne valjuk meg, hogy a közélet olynemű föllendülése, mely az általa követendő elvet, a kortes toll színéhez s a megívott bor tömegéhez mérten állapítja meg, s ha leteltek a választás napjai, csak a saját egyéni dolgait végzi s egyéni bajait tartja legnagyobb csapásnak, nem felel meg az alkotmányos élet felőli nézeteinknek.

És ha még hozzávesszük az elvakított szenvedély által elkövetett szomorú eseményeket, melyek egy kiválóan intelligens városra szégyenfoltot nyomnak, egy derék, munkás nép között halálos dulakodásig fajulnak, mély fájdalom tölthet el a vezetők sivar, önző, hazafiatlan eljárása, mely nem törődik az áldozatokkal s kövel, bortal küzd az ellen nézetekkel szemben.

Ezzel szemben, körültekintve megyénkben, mily örvendetes kivételt tapasztalhatunk. Elv küzd elv ellen, elvekkal törekedünk hódítani, nem a szenvedélyek felköltésével. El fog mulni június 13-ka, s a mi megyénk és városaink társadalmi életét a politikai nézet különbség sem felbontani, sem elmergesíteni nem fogja. Az egyetértés szelleme, mely összefüzi személyi rokonszenveinket, mely megerősíti a barátság és kölcsönös tisztelet érzelmeit, ép oly erős lesz a politikai választások után is, mint ezelőtt.

Pedig van érdeklődés megyeszerte. A képviselő beszámoló és programbeszéd megkérdezésére kitűzött gyűléseken százként vesznek részt a választók. Itt nem látunk sem passivistát, sem a n-szebeni consistoriumtól függőt. Maros-Ujvárt egymást követő vasárnap két párt tartá gyűlést, kiki oda csatlakozott, a hová vonzódní akart. Magyar, román, szász, együtt egymás mellett ül, a vallás-különbség pedig kinek jutna csak eszébe is?

TÁRCZA.

„Legény.”

Nó ez ugyan sokféle van, szerét-számát sem tudom, hanem azért megkísértem egy néhányat megidézni.

Kis legény, nagy legény, vándor legény, mesterlegény, szegény legény, diák legény, gyenge legény, vén legény, vőlegény . . . s tudja isten még miféle legény, a nők felfogása szerint úgy hiszem legtöbbet ér a vőlegény, legkevésbé a gyenge legény s vén legény.

Még van egy különös fajta legény: a házas ember, mint legény. Szegény!

A három utolsó azért is nevezetes, mert a „legény” fogalom körében ezek képezik a komikumot s nem egyszer a tragikumot.

Mi hát az a gyenge legény?

A gyenge legény az a legény, a ki fél a leányoktól, irtózik az asszonyoktól; kit a leányok kinevetnek, az asszonyok kicsufolnak, férfi éleznak, női gunynak czéltáblája, boldog-boldogtalan mulat rovására. Ki, ha megnősül, okvetetlen papuskormány alá kerül, kinek csak az nem parancsol, a ki nem akar, ki mégis azt hiszi, hogy mindenkinél ő parancsol.

Az ilyen legény soh' sem nősül — hanem férjhez men, állván az a nagy igazság, hogy a férfi két esetben megyen férjhez: először, ha feleségének több esze van, mint neki; másodsor, ha csak annak van a tejebe mit

Hála és elismerés a vezetőknek érte!

Társadalmunk menten minden rázkódtatástól, nyugodtan térhet napi rendre a választások után, de csak azért, hogy más uton, és más téren fáradozva, kimutassa a józan ész által vezetett egyetértés eredményes sikereit megyénk és hazánk javára!

A megyei képviselő választásokhoz.

I.

Alvincz, 1884. június hó 4-én.

Folyó hó 3-án igen nevezetes és szép napja volt községünknek, mint az alvinczi választó kerület székhelyének. Egy oly szép ünnepély volt, mely hasonlatos alkal-mával is ritkaságok közé tartozik. Az alvinczi választó kerület szabadelvű párti képviselője s a leendő országgyűlésre fölküldendő jelöltje e napon tartá beszámolóját, s program beszédét.

Korán reggel nagy sürgős-mozgás volt észlelhető. Az ünnep nagy napjához méltó készülődéssel sietett kicsiny és nagy egyaránt. 9 órakor több kocsin megindult egy nagyszámu fogadó küldöttség a helység határához fogadni ifj. Zeyk Dániel képviselő urat, s a vele jött tisztelt vendégeket. A határszélnél Szöcs Imre városi bíró üdvözölte, a helység s a választók nevében, mire a képviselő ur válaszolt, megköszönvén a megtiszteltetést. Ezután megindult a menet a város felé. A város végén a tüzoltó-egylet zenével, a nagyszámu közönség éljenzéssel fogadta, honnan zeneszó mellett vonultak be Teleky József szolgabíró ur házához. Kevés idő múlva egy küldöttség meghívta a képviselő urat a beszámoló, illetőleg programbeszédének megtartására. Tizenegy óra után kevéssel meg is jelent az olvasó egylet helyiségében a Rákóczi induló, s a nép eljenzései között. A terem egyik szobáját díszes hölgy-közönség foglalta el, míg a többi helyiségek zsufolásig voltak a választókkal elfoglalva.

Az éljenzés lecsillapultával a párt elnöke Gondol Dániel üdvözölte a képviselő urat. A fogadó beszéd érinti azon nagymérvű felelősséget, melyet a képviselőjelölt magára vesz a képviselői mandátum elfogadásával, miután a törvényhozási jog gyakorlata az országgyűlésen oly intézkedésekkel áll kapcsolatban, melyek értéke milliókban fejezhető ki, sőt történetnek oly intézkedések is, melyek értéke pénzben meg se mérhető. Ezután fölkéri a jelöltség elfogadására s programbeszédének megtartására.

Most következik kötelmem legnehezebb oldala, része.

Szóról-szóra kellene a beszámoló és programbeszédet közölnöm, de mivel gyorsirónk nem volt, érdemes képviselő jelöltünk pedig nem írott beszédet mondott, melyet telje-

sen közölhetnénk, ennél fogva csak röviden összevonva lehetünk szerencsések ezt ismertetni, illetőleg körvonalozni a következőkben:

Az ülészak két első idejéről nem beszél, mivel az azokon történetekről már a mult évben beszámolt, csak a harmadik ülészak alatt hozott főbb törvényeket említi fel, s okadatolja, hogy azok miért hoztak, s miért szavaztat-tak meg.

Közvetlen foglalkozik az ipartörvénynyel, utal annak főpontjaira: az iparos qualificatoria és az ipartársulatok új szervezésére, kifejtve azon üdvös hatást, melyet az iparosok és a hazai ipar az új és minden tekintetben practicus, az iparosok öhajlásait kifejező ipartörvény gyakorolni fog; ösmerteti a kényszer társulással szemben elfoglalt álláspontját s végül felhívja az alvinczi iparosokat a társulásra, melynek előnye „itt, hol egy a szellemi, mint az anyagi előfeltételek meg vannak, üdvös hatása kimaradni nem fog.”

Röviden érintve a zsidók és keresztények között köntendő házasságok érvényességéről szóló javaslatnak ösmert szomorú sorsát — áttért beszéde főrészeré, a pénzügyi helyzet méltatására.

Utal a deficitre, mely általában Európa szerte megtalálható az államok háztartásában; okát abban keresi, hogy az államok culturalis haladása gyorsabb meneti, mint a gazdasági fejlődés, hogy az állam iránt formált igények napról-napra fokozódnak stb. Örömmel constatalja, hogy az 1884. évi költségvetés rendes kiadásai rovatába a kiadások és bevételek egyensulyba vannak hozva, azaz hogy rendes költségvetésünkben megszűnt a deficit.

Nagy és súlyos áldozatokat hozott a parlament ezen fontos eredmény létesítésére az adójavaslatok egész sora tárgyalatott; ezek között bővebben foglalkozik az „általános sör pótdóva, kitüntetve azon elenyészően kis áldozatot, melyet e javaslat contemplált, szemben azon nagy czéllal — rendes hiányunk szedelégtetésével — kijelenti, hogy a javaslatot felelősségének teljes tudatában megszvazta; ezzel kapcsolatban nagy nyomatékkal jelenti ki, hogy az egyenes adók újabb felemelését indokoltnak nem tartaná, sőt veszélyesnek tartani minden ily irányú kísérletet s ezért többé az egyenes adók, különösen a föld, ház és ipart terhelő adók újabb emeléséhez hozzá nem járlna.

Az általános pénzügyi helyzetre vonatkozólag, összehasonlítva a mai helyzetet a 70-es években fennállt helyzetekkel, javulást constatál és reá mutat hitelviszonyaink szilárdulására, érdekes párhuzamot vonva a 70-es évek kölcsönviszony és a mai 4% kölcsön közzét.

Majd áttérve a jövő országgyűlés tendóira, foglalkozik a felsőháznak ma már imminens napi kérdéssé vált

apritani, neki semmi s ha akarja sem tudja megkeresni.

Már akárki mit mond, de az ilyen legény, bizony gyenge legény.

Gyenge legény még az is, a ki mindig készül házasodni, de soha sem mer beleharapni s végre mégis úgy elválik a foga, hogy többé semmi szép szem, semmi báj és kellem nem fog rajta.

X. barátom nem sokára vőlegény, pedig két teher van rajta: gyenge legény s vén legény.

„Megházasodom, barátim! ha hiszitek, ha nem hiszitek; csak a választásoknak legyen vége, mert hát tudjátok, nekem itt nagy szerepem van, — aztán komolyan utánna állok, hogy végre fészket rakjak s belé repitsem kedves kis párom. Boldogítani is tudom, nem mint más, kinek semmi praxisa nincs; nekem a boldogítás terén is oly nagy a praxisom, mint az életben. Ez lesz az én kincset érő nászajándékom. Engem a házasságra is a praxis kvalifikált. Ne is házasodjék egy fiatal ember is, s mig praxisa nincs. Ez az én gyakorlati életbölcességem, tanácsom.

És a szegény kis pár . . . vajjon reá mi vár? . . . Alig tollasodott, mikor jövendőbelije minden tollát elhullalta már.

Két legény — egy legény, gyenge-vénlegény s mégis vőlegény! Hm!

Ilyenek mostanság azok a kiváltságos vénlegények. Hát te kis legény, mit keressz itt a nagy leányok között? gyermek vagy még, menj játszani.

„Nem menyek biz' én! Tudom én, hogy most a leányok a kis legényt is elfogadják, ha nincsen nagy le-

gény. Aztán annyit én is érek, mint az a bácsi, a ki már vénlegény. Belőlem még lehet helyre-legény, hogy megakad minden leány szeme rajtam, de magára már csak szoruláshól néznek s ha még soká így marad, egy hajszála sem marad. S akkor majd süt a hold, de fázik tőle, szerelmesen kacsingat, de csak bor és kályha mellől. — Kell-e még több bácsikán? Vének vagyunk, vének ám, vénre nem néz a leány!”

„Ejnye kópé! hát a feleséged? . . . Nem leányok között van a helyed. Mit szól ehhez, ha megtudja a mama? A manó látott házas legényt. Nó csak gyorsan, kotródj innen, nem itt van a te helyed.”

„Nó nézze meg az ember! hát neked nincs feleséged? Neked talán jogosabb a legénységed? . . .

Na, na pajtás, ne bolondozz! hisz' tréfa volt az egész. Aztán, tudod, nincs itthon a feleségem s ilyenkor az ember a hogy lehet, mulat. Nem is udvarolok én a leányoknak, csak ezeket az ártatlan diákgyerekeket oktatgatom a széptevésben.

„Ugyan ugy-e? Hát nem látod, hogy milyen hálás a diákleány; mig te azt hiszed, hogy a széptevésre tanítod, a lányokkal jól mulat a — rovásodra és a markába kaczag. Háj a diákleány, hamis egy legény. Vele nem versenyez sem gyenge, sem vénlegény, még úgy sem a házas ember, mint legény.”

Házás legény ne neked! mit szól majd a feleséged? Ha elmondta a pap előtt: „holtomiglan, holtodiglan”, ne légy legény a csárdában. Házás ember soh' se legény, csak akkor, ha özvegy legény, de akkor sem kapós szegény.

rendezésével és a gazdasági szerződés megújításával, ez utóbbira vonatkozólag kijelenti, hogy nem tekinti elvi kérdésnek azon sokat fenyegetett kérdést: „külön legyen-e a vámtarulat vagy közös.” A kérdés tisztán opportunista kérdés s azon szempontból itélendő annak idején meg.

Sokszorosan megújult éljenzéssel fogadott beszéd után pártelnök Gondol Dániel válaszolt. Válaszában a kormány pénzügyi politikáját bírálta, megjegyezvén azt is: „hogy az újabb korban több rendbeli törvény keletkezett, különösen a pénzügyi téren, melyek az ország érdekeivel ellentétesek. A mit részben magunknak kell tulajdonítani, azon fásult és közönyös megtartásnak, mely szerint a közügyekkel nem igen törődünk, pedig azok a mi saját ügyeink volnának.

A mióta visszanyertük alkotmányos intézményinket, ha minden alkalommal hangoztattuk volna kívánságunkat, ha a napi rendben lévő politikai kérdésekben nézetünket tartózkodás nélkül kifejeztük volna, fele sem léteznék azon törvényeknek, melyeket most ugy az ország, mint saját érdekünkkel ellenkezőknek kell nyilvánítani. Mert az országgyűlési képviselőről nem lehet feltenni, hogy az országgyűlésen a választó kerületek politikai meggyőződésével ellentétes irányu magatartást tanúsítsanak; nem lehet feltenni, kockáztassák a képviselői mandátumot, mely a legszebb, legfontosabb, de egyúttal a legnagyobb felelősséggel járó alkotmányos szabadság gyakorlatára jogosít.

Mi a kormány pénzügyi politikáját minden részben nem helyesljük, s ezért olyan pénzügyi politikát óhajtottunk, melynek alapelve legyen a takarékoság, mert csak így lehet arra kilátás, hogy majd egyszer valahára megszabadulunk ettől a lidércznyomásu deficittől, sőt még adóleszállítást is eszközölhetünk.

Mi még nagyon elvagyunk telve azokkal az extra Hungariam-féle arany mondásokkal, s azt hisszük, hogy ez a mi áldott hazánk kimeríthetetlen kincsébánya. Pedig méltóztassék elhinni, mint állam szegények vagyunk. Produktív iparunk nincs, sőt hazánk külföldi iparnak szolgál gyarmatpiacul. Világkereskedelmünk nincs még, pedig enélkül gazdag nemzet még csak nem is képzelhető. A mi van csak kezdetleges, most tanul járni, sokkal fiatalabb és gyengébb, mintsem az ország forgalmi értékének nevelésére szembevetendő mérvben hatással lehetne. Nálunk az ország forgalmi értékének egyedüli forrása a földbirtok.

Itt a t. szónok ur a földbirtok tulterhelésének veszélyességét, az abból eredhető jövedelem kétésséget, a jelenlegi adórendszer hiányosságát, terhességét s mindezek folytán a földbirtokos osztály érdekeinek támogatását nagyszabásu beszédben fejtegette, — melyet lapunk szük kerete, sajnálatunkra, egész terjedelmében nem enged közölni. — Végül felhívta az igen t. pártelnök képviselőjelöltünket, hogy parlamenti működésében a földbirtokos osztályra felelősséget lenni sziveskedjék.

Az előki beszéd után Teleky József állott fel és rövid, de hatásos szavakban indítványozta, hogy a szabadelvű párti kormányunknak s az érdemes képviselőjelöltnek bizalom szavazzassék. Ezen éljenzéssel fogadott indítvány után Gondol Dániel ismét üdvözlővén a képviselőjelöltet, felhívta a választókat, hogy a folyó hó 13-ra kitűzött választáson megjelenjen, egyértelműleg, példás egyetértésben ejtsék meg a választást. — Erre a gyűlés éljenzés között eloszlott.

A nagy közönség, melyben igen szép számmal vettek részt szász és román atyánkfiai távol vidékről jött derék lelkesekkel együtt, ezután a Deák György szállásához tartozó tágas kertbe vonult, hol a pompás terebélyes fák árnyékában 253-an települtek le a gazdagon terített asztalok mellé. Számos vendéget is volt szerencsénk tisztelhetni, többek közt a megye érdemes alispánját is enyedi elváratainkkal.

Zajos kedvvel, jó zeneszó mellett folyt a lakoma s hangos éljenzéssel lett fogadva minden toaszt, melyek

És te ifjú czedrus szárom! mire vársz még, ne habozz. Vedd el szíved válcztottját, ha ismered a zuzáját. Ugy is csak a lesz a sorsod.

„Hej a leány hamis esont,
Férfi oldalborda esont,
Baj, ha ölödbe kapod,
Reád hozza a papot.“

Oh de látom csalódásod.
Szívbeli nagy kinlódásod!

Ismerem a nótátat is:

„Meghásasodtam volna már én régen,
Ha a lakzira lett volna költségem.
Volt szeretöm egy nagy boglyos,
De elhagyott a bolondos . . .
Az apja, az anyja csillagát!“

Milyen legyen hát a legény, ha sehogy sem boldogulhat szegény? . . .

Biz' itt megáll az ész . . . na de mégis van még egy remény, hogy e veszélyes hinárból, e furcsa talányból valahogy kibontakozzunk. Kérdezzük már azt is: milyen legyen a leány, milyen legyen a mama, ki okosan, okkal-móddal sok jó fiut, szegény legényt jóra fordíthatna s akkor talán még a gyenge legény s vénlegény is megirtkulna s vén leány is kevesebb maradna.

Komoly legény.

legelsejét Gondol Dániel pártelnök mondotta felsőes királyunkra s az uralkodó házra. Azután derék képviselőjelöltünket eltette Batta Bertalan, a párt alelnöke. — Majd főispánunk ő misgát és köztisztelőt nejt, képviselőjelöltünk nagyérdemü szülőit. — Csató alispánt, Gondol és Batta elnököket, Szalánczy Lőrinczet, a magyar gentry ezen buzgó tagját, szász és román lelkeszeinket és választó polgártársainkat stb. eltették. Számos német és jó román felköszöntőt is hallottunk s általában a legjobb kedélyvel oszoltunk szét, hogy a tüzöltö-egyletnek az egykori szép Baresay kertben rendezett majálisára siessünk, hol a legkedvesebb hölgykoszoru volt összegyűlvé. — A mulatság fényesen sikerült, 108 frt bevétel eredményezett. Ennek folyama alatt bucsuzott el Zeyk Dániel képviselőjelöltünk s a legszívésebb üdvözlés után kíséretével együtt Nagy-Enyedre utazott.

R. L.

II.

A nagyenyedi választókerület intéző bizottsága f. hó 4-én este 7 órakor gyűlést tartottak. Id. Gáspár J. vezette a tanácskozást a nagyszámu gyűlekezeten. Meglett állapítva, hogy dr. Dárday Sándor köztisztelőtben lévő képviselőjelöltünk fogadására tömegesen, a városbáz térről a derék tüzöltö egylet és zenekara előmenete mellett történjék a kivonulás a magyar-utczán le az indóházhoz. A megérkezéskor id. Gáspár János kerületi elnök fogja üdvözlőni képviselőjelöltünket s azután az egész menet a Szentkirály-utczán fel Csató János alispán ur házáig, hol képviselőjelöltünk szállva lesz, kíséri. Délelőtt 11 órakor lesz a beszámoló beszéd a megyeháznál, hova egy nagyobb küldöttség fogja Dárdayt kíséreni. — délután pedig, ha az idő kedvez, egy kis ünnepély a sétaterén, kedvezőtlen idő esetében pedig a régi városbáz nagyteremben. — Az értekezlet barátságos lakoma követte. Rég ideje láttunk oly kedélyes, magyaros izü mulatságot és oly szép egyetértést. — 50-nél több kiváló választó volt összegyűlvé s bizony legalább 100 köszöntőt mondtak képviselőjelöltünkre, a pártelnökre, a polgármesterre s a párt minden egyes tagjára. Egészen felvillanyozódott a társaság ifj. Pogány Karoly vajda-hunyadi képviselőjelölt időközben történt megjelenésén, ki azután szintén élénk részt vett, illetve Dárdayt, régi enyedi ismerőseit s a legnagyobb élvezettel hallgatván Oláh Andrásnak, a mi Fűredinek gyönyörű énekét, ki — ha kiképezve volna — nemzeti színházunkban méltó helyet foglalhatna el. — A mulatság éjfélt utánig tartott.

III.

Beszámoló. Lukács Béla Gyulafehérvár sz. kir. város országgyűlési képviselője június 2-án d. e. 11 órakor a gyorsvonattal érkezett meg. Az indóháznál a választók tömegesen várták s lelkes éljenzéssel fogadták, mire Rajnay Ignác ügyvéd hatásos beszéddel üdvözölte őt, kifejtvén ama tiszteletet, melylyel a város polgársága neki adózott mindig és adózik jelenleg. Ekkor a jelenlevők, a künn várakozók nagyszámu kocsikban elhelyezkedtek s így impozans menetet alkotva elkísérték az „Európa“ vendéglőbe. Délután két órakor pedig nagyszámu választó hallgatóság előtt megtartá a t. képviselő beszámolóját, mely egy órát vett igénybe. A hatásos beszédben kifejtette, hogy minő életre való törvényeket alkotott a képviselőház, hogy miért csatlakozott a szabadelvű párthoz s miért akar jövőre is e pártnak működni. Ekkor dr. Barts Ferencz a párt elnöke szót emelve ismételtén kijelentette, hogy a párt Lukács Bélát jelöli ki képviselőjéül. Mire a sokszoros éljenzés után a hallgató közönség szétoszlott. (Gy. K.)

A kolozsvári kódobálás.

Jóllehet a napi sajtó ezen elszomorító eseményről a soknál is többet írt, mégis úgy hiszem a „Közérdek“ t. olvasói nem veszik rossz neven, ha az ott történetekről ezen sorok írójától, mint enyedi embertől és elfogulatlan szemtanútól vehetnek tudomást.

A pünkösüti ünnepekre Kolozsvárra rándulván, jun. elseje és így Hegedüs Sándor kolozsvári követjelölt ezen naponi megérkezése és fogadtatása engem is ott ért.

A délelőtti órákban már észrevehető volt a belvárosban, hogy nem csak az egyháznak, hanem a szabadelvű pártnak is ünnepe van. — Számos „éljen Hegedüs Sándor“ feliratu nemzeti színü zászló, és különösen az egyetemi polgárok kalapjain díszlő nemzeti színü tollak jelzik Hegedüs Sándor megérkezését. Mindenütt egyes csoportokat lehetett látni élénk társalgás között. Borongós izgatottság volt észlelhető mindenütt.

Jobb ismerőseimmel találkoztva, kik az intéző-bizottság tagjai is voltak, az az nap délutáni fogadtatásra szívesen meghívtam és még kocsí küldése is megígértetett. Az indóháznál gyülekezés délután 5 órára vala jelezve. A kitűzött időben az ígért kocsí pontosan megjelenvén, negyedmagammal az indóházhoz mentünk.

Utközben az indóházhoz vezető utcában feltűnő volt, hogy csaknem minden házon „éljen Bartha Miklós“ feliratu zászlócskák lengedeztek. Ezen körülményt azonban mindenki ártatlan dremonstratiunak tartotta a függetlenség részéről.

Az indóháznál több százra menő, tulnyomó részben intelligens publikum volt összegyűlvé, Kolozsvárnak színe-

java vig társalgás között várva Hegedüs S. megérkezését. Hat órakor a várva várt vonat berobogott a pályaudvarra. Többszörösen felriadó éljenek által lett fogadva. Dobál Antal lelkes üdvözlő- és a jelölt köszönő beszéde után mindenki igyekezett kocsiját elfoglalni. Mintegy 80 fellobogozott kocsiban foglalt a kíséret helyet.

Az elindulásnál már észlelhető volt, hogy az ellenpárt demonstratoria készül, egy párszor egy csoportból „éljen Bartha“, „éljen Ugron“ kiáltások törvén ki. Mikor pedig egy ott áncorgó Mihaszna András által figyelmeztetve lettünk, hogy „vigyazzanak az urak, mert kódobálás lesz“, a helyzettel tisztában voltunk. Rögtön eszembe jutott azon közmondás: „Ne mássz a lóra, nem esel le.“ De már benne voltunk. — A hazáért mindent!

Egész elszántsággal, teljes rezignatioval megindultunk. Kocsink a sorban 5-ik vagy 6-ik volt és ez volt szerencsénk. Alig értünk be a nagy-utczába, a baloldalon sorakozott nagyon is vegyes tömegből repülni kezdetek a szegletes tört kövek; mindenki védelmére gondolt. A kocsifedelek felhúztak, esőernyők kinyitattak, a mi kocsink azonban szerencsére sértetlen maradt. Ezt pedig köszönhetjük első sorban az isteni gondviselésnek, másod sorban pedig egy magastetejű kalapnak — vulgo czilindernek.

Szerencsénk és az illető czilinder tulajdonos szerencsötlességére, az elszerencsétlenül czilinder az előtűnk rohanó kocsí valamelyikéből kiesett és a járda szélére gurult. Az ott dobáló publikum ezt meglátva, lábbal s kézzel ezen czilinderre vetette magát és azt a szó teljes értelmében retentő buzgalommal tönkre silányította. Mig ezen hőies demonstratio végrehajtott, mi is szerencsésen elhajtottunk.

Rosszabb sors érte az utánnunk jövő kocsikat, melyek aztán igazában kikapták a magukét. Ezekre oly erős kódobások merettek, hogy a kő a kocsí mindkét ablakán keresztül repülve, a jobb soron levő házak ablakát is beuznta. Mikor már a menetből nem vala mit útni az utazókat kiszállító omnibuszok ablakait verte be a már teljesen féket vesztett csöcselék.

Ezen szerencsésen kiállott esata után megtörve bár, de fogya nem, az egész menet Hegedüs Sándor képviselő jelölt farkasutczai szállása elő hajtott. Itt aztán számba véettek a néhez és könnyű sebesültek, kiknek száma legalább ötvenre rugott, összegyűjtettek a kocsikba talált kövek és a rendőrségnek átadattak.

Igy történt Hegedüs Sándor fogadtatása és bévonulása minden helyesen gondolkozó, önzértes bármely politikai párthoz tartozó magyar polgárnak mély megbotránkozására.

Az észleletek által okozott, — úgy hiszem méltó — felháborodásom csillapultával össze kezdettem hasonlítgatni a kolozsvári mozgalmakat megénk állapotával és azon meggyőződésre jutottam, hogy a béke, egymásnak kötelezős becsülése, szeretete, mely nálunk ez alkalommal is oly szépen nyilvánul, egy a társadalmi való, mint a politikai életre sokkal áldásosabb, mint az osztály és társadalmi gyűlölet, mely a kolozsvári kódobálást is előidézte. Óvja Isten ettől jövőre is városunkat, megyénket!

Nagy-Enyed, 1884. június 7-én.

Egy szemtanu.

Szózat a nép valódi barátaihoz!

A népek nincs nagyobb ellensége, nincs rosszabb és ragályosabb járvány, nincs retentőbb átok népiünk életében, mint az ugynevezett pálinkaivási járvány.

Embértársaink ezrei züllemek el évenként testileg és elkileg a pálinkaivás miatt, s ugyan e szenvedély feloldója számos családi élet boldogságának.

A pálinka az, a mely sok embernek sirját megássa, a börtönöket s tébolydákat megtölti és számtalan öngyilkos kezébe fegyvert szolgáltat. — Epen azért szent kötelessége minden — még érző szívvel és tiszta lelkiismerettel bíró embernek, hogy ily nyomor láttára hideg és közönyös ne maradjon, hanem a pálinka — mint népiünk leggonoszabb ellensége — ellen minden töle kitelhető erővel és eszközzel harezoljon.

Mindenek előtt meg kell ezafolnunk ama hazugságokat, melyeket a pálinkaivás mellett azok hoznak fel, kik e testet és lelket megölő mérég készítésével, elarusításával foglalkoznak vagy más közvetett uton ebből anyagi hasznot huznak; le kell küzdenünk ezen előítéleteket, melyekkel e mérég élvezői azt használják.

Azt állítják először, hogy a pálinka a szegényebb osztály éllelmi szerető pótolja.

Minden értelmes orvos azonban oda nyilatkozik, hogy a legjobb pálinka sem tartalmaz olyan tápanyagot, melyből a munkás kitartó munkára erőt nyerhetne, hanem csak rövid időre izgalomba hoz, hogy annál nagyobb legyen utánna az elgyengülés s olyan formán hat az emberre, mint a kifáradt teherhordó állatra az ostor és sarkantyú.

Liebig, a hires természetbuvár írja: „A munkás a pálinka élvezése által kamatok helyett tőkét emészti, miért is testének tönkrejutása elmaradhatatlan, — és dr. Baer — az e szakmában kimagasló író — azt állítja, hogy „a szesz nem takaréki perselye a munkaerőnek, sőt ezt idővel tökéletesen megsemmisíti.“

Minden olyan ember, a ki azelőtt korhely volt és ezen szenvedélyéről lemondott, elismeri, hogy a pálinka

ölvezetének a volna, sőt gy

Másods

óvszer a h

Igaz ug

— mivel ann

gyorsított vé

nyos foku me

zékenyebb h

a szegények,

hiszik felme

tól képes kité

a levegő hid

igy azoknak

mesterséges

idegrendszer

jes felbomlás

Hány k

kétségbejejtő

Ha a p

A páli

gyakorol a sz

midőn orvosi

illetőleg a b

honnan azt a

esordák erős

kórhatásu ita

Tagadn

nagyobb haj

ivóknak, mi

vérkeringés,

dig az ideg

Számos

hűdésben, m

vetkezik be;

kezménye az

midőn az em

lesz, a 80 év

munkálkodni

vél és nem i

előtt csak m

Az iszá

rülés és mite

teljessé válik

tönkre, hanem

az iszákos sz

vosok ezer es

ségekre való

erkölcsi gyen

noszág, min

kát élvezők u

Miután

lyel a szegén

osztály ezrei

meredőket né

megérkezését.
pályaudvarra.
adva. Dobal
beszéde után
tegy 80 fel-
ogy az ellen-
gy csoportból
fen ki. Mikor
tal figyelmez-
ert ködölés
a szembe ju-
nem esel le.“
lent!
al megindul-
ot és ez volt
a baloldalon
lul kezdettek
gondolt. A
tak, a mi ko-
t. Ezt pedig
ésnek, másod
vulgo ezilin-
hajdonos sze-
nder az előt-
a jarda szé-
eglátva, lábbal
zt a szó teljes
nyitotta. Mig
is szerencse-
skat, melyek
oly erős kö-
két ablakán
ablakát is be-
tíni az uta-
már teljesen
megtörve bár,
dor képviselő
ztán számba
száma lega-
a talált kövek
sa és bévonn-
armely politi-
megbotrán-
zem melto —
haszonligatni
és azon meg-
ak kölcsönös
monal is oly
nt a politikai
és társadalmi
öndezte. Övja
! szentana.
hoz!
mines rosszab
k népünk ele-
ent testileg és
vedély feldu-
rját megássa.
zámítalan ön-
a azért szent
s tiszta lelki-
látára hideg
— mit né-
en töle kitél-
ama hazugsá-
oznak fel, kik
elárúsításával
anyagilag hasz-
leteket, me-
sa a szegé-
a.
latkozik, hogy
nyagot, mely-
e, hanem csak
gyobb legyen
t az emberre,
és sarkantyú.
A munkás a
tjét emésztí.
atlan.“ — és
— azt állítja,
kaerőnek, sőt
rhely volt és
ogy a pálinka

élvezetének abban hagyása óta ereje nem hogy esökkent volna, sőt gyarapodott.

Másodszor hazugság azon állítás, hogy a pálinka övszer a hideg ellen.

Igaz ugyan, hogy közvetlen a pálinka élvezése után — mivel annak izgató hatása van a gyomor idegekre és gyorsított vérkeringést idéz elő — érez az ember bizonyos fokú melegséget, ezt azonban nem sokára annál érzékenyebb hideg váltja fel; és így nagyon esalódnak azok a szegények, a kik dermedt tagjaikat pálinka ivás által hiszik felmelegíteni s megedzeni. A test ugyanis magától képes kifejtetni és fejt is ki annyi meleget, a mennyi a levegő hidegségét a szervezet elviselhetővé teszi és így azoknak eljárása, a kik a pálinka ivás által mintegy mesterségesen igyekeznek a test melegségét fokozni, az idegrendszer megrongálására s rövid idő alatt annak teljes felbomlására vezet.

Hány korhely hal el évenként ily nyomorságos és kétségbejítő állapotban!

Ha a pálinkát gyógyszernek és betegségek elleni övszernek vélik, ez a harmadik hazugság.

A pálinka semmiféle gyógy-, csakis káros hatást gyakorol a szervezetre, kivéve azon csekély számú esetet, midőn orvosi rendelet teszi szükségessé, miért is a pálinka illetőleg a borszesz csakis a gyógyszerterákiá utalandó, honnan azt a 30 éves háború alkalmával a harczó vad esordák erőszakkal kerítették kézre s mint romboló és kórhatású ital először jött forgalomba.

Tagadhatatlan tény az, hogy az iszákosoknak sokkal nagyobb hajlamuk van a megbetegedésre, mint a nem ivókknak, mivel a borszesz élvezete által az emésztés és vérkeringés, a légző és érző szervek, mindennek felett pedig az idegrendszer szenved.

Számosan halmak el a pálinka használói közül szélhűdésben, mi az agy véredényeinek túltelítése által következik be; de a legborzasztóbb, a legundorítóbb következménye az ugynevezett ideg-remegés (dellirium tremens) midőn az ember férfi, sőt ifju kora delén olyan tehetetlen lesz, a 80 éves agg, aki enni sem képes, annál kevésbé munkálkodni; remeg minden testrésze, mint a nyárfalevel és nem hogy szájalmat leltelne, hanem mindenki előtt csak megvettetésre számíthat.

Az iszákosnál minden üdült betegség, minden sérülés és műtét a borszesz élvezete következtében végzetlensé válik. Az iszákos nem csak a maga életét teszi tönkre, hanem utódjait is, mert rettenetes átok száll át az iszákos szülők gyermekeire és unokáira. Francia orvokok ezer esetben bebizonyították, hogy nemesak betegségekre való hajlam, hanem bizonyos értelem, butaság, erkölcsi gyengeség, kegyetlenséghez való vonzódás s gonoszság, mind megannyi szomorú örökség, mely a pálinkát élvezők utódaira száll.

Miután e három irányú mentegetőzés — a melylyel a szegény nép elámitatják s melylyel a műveltebb osztály ezrei is önmagukat ámitják, hogy ezáltal lelkiismeretüket némileg megnyugtassák, azon megtámadás ellen, hogy az ily emberből italok elárúsítását elősegítik — mint valóságos ördögi hazugság tűnik fel, azon kérdés áll elő: vajlon nemzetgazdasági szempontból igazolható-e ezen italnak fogyasztása? bár sajnos, hogy jelenleg is akadnak még számosan a nép vezetésére és érdekeinek képviselésére hivatottak közül, kik lelkiismeretükkel meg-egyeztethetőnek tartják oly rendszabályok javaslatba hozatalát, melyek által ezen ital fogyasztása még emelkedni fog.

Ha a pálinkának már előzőleg felsorolt romboló hatása tekintetében — a mely a szélhűdést folytonosan gyarapítja a termelő néposztálynál, de különösen a gyermekekénél s azok nagy mérvű halandóságában nyilvánul — mind nem bir elég nyomatékoskossággal, vessünk egy tekintetet Európa azon országaira, melyekben a pálinkaivás meghonosodott, s ez elégséges lesz arra, hogy mindenkit, még a leganyagiassabb gondolkodót is meggyőzze arról, hogy ezen országokban a tömeges elszegényedés legkomolyabb következményeivel együtt retentó haladást tesz s az emberi élet alapköve, a vallás és erkölcsi mélyen meg vannak rendülve. Más országok gondosan összeállított statisztikája kimutatja, hogy a gonosztevőknek 30%—74%-át adják az iszákosok.

A pálinka felszabadítja az emberben az állatot, — megöl minden nemesebb törekvést, elfojt minden szépet, családokat tönkretesz s egész községeket szegénységbe, erkölcsi telenségbe, tudatlanságba súlyoszt büntényre és öngyilkosságra vezet.

Más ország népeinek nemesbjei ezt már régen felismerték s egyleteket alapítottak, hogy ezen ragályos járvány meggátoltassék; léteznek mértékletességi egyletek, levest osztó intézetek állítatnak fel s a legujabb időben igen jó eredménnyel foglalkoznak azzal, hogy a pálinka-merések mellé a szegényebb nép számára kávéházakat rendeznek be. Más államokban a pálinka elárúsítását a legesekélyebb mértékre korlátozzák s igen súlyosan megadóztatják, a részegség pedig szigorúan büntetetik, mely rendszabályok alkalmazása által Norvégország, hol azelőtt az iszákosság honos volt, oly annyira átalakult, hogy most már köznépe Európa legjózanabbjai közé sorolható.

Hogy mily mértékben terjed azonban ezen járvány hazánkban, eléggé látható abból, miszerint a fővárosban is a pálinkamerések száma napról-napra növekedik, hogy azok tulajdonosai — daczára megadóztatásuknak — rövid

idő alatt megvagyósonodnak, míg áldozataik — sajnos! — lelkileg és testileg nyomorultakká lesznek és a nap minden órájában láthatunk ily áldozatokat a pálinkás bolt ajtaja előtt henteregni.

A legkülönfélébb egyletek megalakulását megértük már; így alakult nem rég az állatvédő egyesület, melynek dicséretes működése oda irányul, hogy a szegény állatok, az emberiségnek folyton növekedő durvaságától megóvjat de az erkölcsök ez elvadásának főokozója. az iszákosság meggátolására ugy szólván semmi sem történi s szomorúan kell tapasztalni, hogy a hazánkban még pár év előtt fennálló mértékletességi egyletek — a vagyonosabb osztály közönye s részben nyereszkesedési vágya következtében — lassanként enyészetnek indulnak s tudunkkal csak szórványosan van még néhány lelkes, kiben annyi köteleesség-érzet és bátorság lakik, hogy folyvást több kevesebb eredménnyel hívei megmentésére érvényesíti.

Nincs azonban szándékunkban mások ellen vádakat emelni, hanem ezen felhívással csakis azon tényekre kívánunk utalni, melyek népeletünket legközelebből érintik s melyek ellenében ekkorig mindannyian oly közömbösök valánk, nem azért, mivel azok sújtó hatását eléggé nem észleltük, hanem inkább azért, mert ezek ellenében magunkat nagyon is gyengéknék éreztük.

Hisszük azonban, hogy csak egy kis figyelmeztetés szükséges s hazánkban is találkozni fogunk honfiak, kik a nép nyomorát szívőkön hordva, inditva érzendik magukat arra, miszerint szóval és tettel oly intézmények létesítésén iparkodnak, melyek elégségesek lesznek nálunk is a már elharapódzott baj tovább terjedését megakadályozni.

Végül azon reményünknek adunk kifejezést, hogy az összes valóban szabadelvű sajtó — melynek első s legszentebb kötelessége a nép érdekében intó szavát hangoztatni s a nép nemesítésén fáradozni — ezen sorok felvételét nem fogja megtámadni.

Több néparat.

Meghívó.

Az alsóféhérmegyei tanító testület Gyulafehérvármagyarigeni fiókköre első reudes közgyűlését 1884. évi június hó 10-én d. e. 10 órakor kezdődőleg Gyulafehérvárt a nyári színházban tartja meg.

Tárgysorozat.

1. Elnöki megnyitó.
2. Nt. dr. Elekes Viktor Gyulafehérvár város és az ev. ref. egyház nevében, Kiss Elek magyarigeni tanító a fiókkör nevében üdvözlök Balog Ferencz köri elnököt Ó Felsége által történt kitüntetésé alkalmából.
3. Nyilvános tanítás, — a magyaryelv tanítás az idegen nyelvű népiskolában — Altmann József által.
4. Értekezés, a törtek tanítása a népiskolában, Apáthi Miklós által.
5. Költségvetés megállapítása s egyéb indítványok. A tagsági és Eötvös alapdíjak ez alkalommal beszandendők lesznek. Közébed a „Nap“ vendéglő kertjében rendeztetik. Gyulafehérvárt, 1884. évi május hó 30-án.

Balog Ferencz,
fiókköri elnök.

VEGYES HIREK.

Lapunk pártolóihoz. A „Közérdek“ második félévi folyamára előfizetést nyitunk 2 frrtal. Kérjük a n. é. közönség szives pártolását.

— Dr. Dárday Sándort, a nagyenyedi választókerület érdemes képviselőjét, őszinte örömmel üdvözöljük körünkben!

— A Kolozsvárt megtartott egyházkerületi közgyűlés a püspöki vizsgálat alatt álló nagyenyedi ref. egyházközség főgondnokául mélt. id. Gáspár Jánost választotta meg. Üdvözöljük az új főgondnokot eme diszes új állásában. Azon reményben vagyunk hogy az enyedi egyházközség főgondnoki tisztét is azzal az odaadó ügybuzgalommal fogja betölteni, mely oda ügybuzgalmat nála azon hosszú évtizedek során, melyeket a közügyek szolgálatában töltött el, mindig fölismerünk s mely nevét ország-szerterte becsülté és tiszteltté tevte.

— Az erdélyrészi függetlenségi párt elnöke, Haller Rezső a pünkösöd első napi események által inditatta, a párt elnökségéről lemondott. A leköszönt elnök a párt iratait és jegyzőkönyveket átküldte Deáky Albert urnak, a kolozsvári függetlenségi párt elnökének.

— Áttérés. Deutch Albert vajdasdi segédjegyző Tövösen, folyó hó 3-án az izr. vallásról a róm. kath. hitre tért át. Az áttért elismert tehetségű és sokoldalú alapos képzettséggel bíró fiatal ember, kinek neve a szépirodalmi, hírlapirói és természettudományi téren ismeretes. A keresztelést Csató Ferencz tövisi plébános végezte; mint keresztvölök Slafkoits Hiacyntth tövisi gyógyszerész és neje fungáltak. — Isten tartsa meg ezen áttért derék fiatal embert a keresztényi társadalomnak sokáig!

— Lapunk zártakor vonul Enyed választó közönsége nagy ünnepelességgel az enyedi választó kerület kormánypárti képviselő jelöltje dr. Dárday Sándor eleibe, ki választói körébe a reggeli gyorsvonattal érkezik.

— Névváltoztatások. M. kir. belügyminiszter ur kiskoru Reiner Mór, Viktor és Emma gyulafehérvári lakosok vezetéknevének „Tarnói“-ra, — Kpacz Antal zalathnai illetőségű tövisi lakos vezetéknevének „Gergelyfi“-re átváltoztatását engedélyezte.

— Rejőd József jó nevű ügyvéd Gyula-Fehérvárt, sétánysor 21. sz. a. irodát nyitott. Ajánljuk a jogkereső felek figyelmébe.

— Nyári mulatság. Az önkéntes tüzoltó-egylet nyári mulatságát folyó június hó 15-én délután fogja a „Sétatérer“ megtartani. Felhívjuk városunk közönségét, tüzoltó-egyletünk által rendezendő mulatságon minél többen vegyenek részt, bizonyosául és elismerésül annak, hogy derék tüzoltó-egyletünk a városi közönség pártolását méltán kiérdemli.

— Az új „fals“ tízesek hamisítóinak ügyében f. hó 2-án fogták el nagyenyedi Feiler Róbertet és Maros-Vásárhelyre kísérték. A napokban több helyt megint matozásokat tartottak nem egészen eredménytelenül. Különbön a már régóta kedvezőtlen hirben álló ifju ember az előtt való nap tartotta volna kézfogóját egy szintén kedvezőtlen hirben álló nő leányával. Sie itur ad . . . dtyi!

— A nagyenyedi „kincses“ patak, eddig csak egy-egy karneol darabot hömpölygetett kavicsai között, de már folyó hó 6-án 20 krajczáros nagyságu, valószínűleg hamis pénzverésre szánt pakfong szerű kerek érzalaposkákat találtak a gyermekek a pallólól elkezdve a gátig elszórvá. A rendőrség neszt vette a dolognak s neki állította a város szolgák felügyelete alatt a gyereksereget, kik oly buzgalommal láttak a dolog után, hogy pár óra alatt több, mint 200 drb nyomta Ádám bácsi, buzgó főkapitányunk zsebé. A vizsgálat foly. Valószínűleg a hamis tízesek terjesztőinek egyike lesz a volt tulajdonos.

— Katona-verekezés. Ünnepe első napján Gyula-Fehérvárt a bakák s tűzterek nagyban mulatoztak egyik koremsában. Tánecz közben az 50-ik gyalogezredtől Székely Mihály nevű káplár, nagyenyedi illetőségű fiu egy tűzérrel civakodásba elegyedvén, azt arczul ütötte. A tűzér néhány társával lesbe állott s mikor Székely Mihály kijött a koremsából tollkésével ugy mellen szurta, hogy rögtön hanyat esett. Az azonnali orvosi kezelés nem mentette meg életét s üjjei 12 órakor belehalt. Kevés idővel kimulta előtt szembesítették gyilkosaival, kiket ő meg is ismert. Temetése f. hó 3-án volt.

— A kolozsvári ködölés tettesei és nyomorult értelmi szerzői ellen a vizsgálat erőlyesen foly még pedig elszomorító eredménnyel. A városi képviselő egyhangulag kifejezé megbotránkozását a történetek felett. Állítólag a polgármester s a főkapitány, kik elsőlk voltak a menekülésben, kik óra hosszat túrték, hogy a piaczon a városház előtt a tömeg garázdálkodjék, kik bár tudhatták, hiszen előre beszélték, a bekövetkezett esetet, az ellen kellő erőlylyel nem jártak el, hivatalaiktól felfüggesztetnek. Méltán!

— Véres verekedések Csikmegyében. Folyó hó 1-én és 2-án Gyergyó-Remetén és Alfaluban a függetlenségi pártiak és Dobránszky-pártiak közt véres összeütközések történtek. Gy.-Remetén a Dobránszky pártiakat közáporral támadták meg a függetlenségiiek, midőn Dobránszky beszédet tartott a néphez. Egy embernek fejét behasította a dobott kő és vérezni kezdett. Ezt látva a nép, iszonyuan feldühödött. Az utczáról kezdette felszedni a köveket s az ollenpárt férfiaknak lakásait támadta meg. Levették a ködölással a házak vakolatát, bevették az ablakokat, leszedték az ablakrostélyokat, betörték az ajtókat és kapukat. Behatoltak Dobrán János kereskedő házába, hol a butorokat darabokra törték. Megtámadták a többi kereskedők lakásait is, kik a függetlenségi párthoz tartoztak. — Sokkal iszonyubb az eset Gy.-Alfaluban. Mikor a függetlenségiiek a szentmiklósi gyűlésről hazatértek, a honn levő Dobránszky-pártiak ködölással fogadták őket. Csendőrök léptek közebe, mire iszonyu verekedés és dulakodás kezdődött. Megtámadták a csendőröket s kettő közülök súlyosan megsebesült. A csendőrök a tömeg közé löttek. Négyen halva maradtak, kiket agyonszurkáltak és agyonlöttek. Mind a két pártból sokan súlyosan megsebesültek. — 3-án a verekezés Alfaluban megint ujult. Iszonyu izgatottság van Gyergyóban, sőt mondhatjuk egész Csikmegyében.

KÖZGAZDASÁG.

A gyümölcsfák nyári metszése.

A gyümölcsfák tavaszi és nyári metszése által a nedvkeringést tetemesen elősegíthetjük, mi által természetesen a termőképességet is fokozzuk; a metszés által a buja növést hajtásokat fejlődésükben más hajtások előnyére korlátozhatjuk s azonkívüli gyümölcserügyek, termővesszők stb. hajtására kényszeríthetjük az illető fát.

A tavaszi metszéshez tartozik az első hajtások hegyeinek lecsipése, mely munkát igen könnyen a kőrökkel is el lehet végezni ügyelve arra, hogy a hajtásnak csak a hegye csipessék le. A hajtásoknak hegyeiktől való megfosztása vagy más szóval a pinczrozás hatása első sorban abban áll, hogy a hajtás tovább fejlődése 12—14 napra megakadályoztatik, s az ez által megtakarított nedv más 6—8 hajtás fakasztására szolgál. Itt aztán levél és virágerügyek, míg ellenben a hegyhez közel levő rügyekből termőhajtások fakadnak.

A pinczirozást különben, különösen a szimetrikusan idomított fáknál arra is alkalmazzák, hogy a nedvkeringést egyes ágakon vagy az egész fácskán is szabályozzák. Így például a felelő erősebb hajtásokat azért pinczirozzák, hogy az alsók is erősebben fejlődhessenek s ezt valamennyi gyümölcsnél alkalmazzák, habár nem egyszerre de a vegetációhoz képest egykínél korábban, a másikkal későbbben. Franciaországban különösen a fiatal barackfákat pinczirozzák néhány szemre, hogy a két póthajtást már az első évben megkapják, míg ellenben az oldalhajtásokat rendszeresen két szemre szokták visszametszeni, mely szemekből csak a második évben fejlődnek ki a termőhajtások.

Ugyanez a barackfáknál az előre és hátra irányuló hajtásokat szintén a májusi metszés által szokták eltávolítani. Azokat a termővesszőket pedig, melyek gyümölcsüket lehullatták, szintén visszametszik.

A barackfáknál nem ritka eset az, hogy a hármással álló rügyekből több hajtás fakad, mint a hány a léczfal befuttatására szükséges; ezeket a felesleges hajtásokat, a mennyiben szükséges, el kell távolítani. Az eltávolítás rendszeresen akkor szokott történni, midőn a hajtások 2-3 centiméter hosszúak és nem egyszerre, hanem egymás után.

A levelek kurtitása által, mely szintén májusban szokott történni, ugyanazt az eredményt érjük el, mint a pinczirozás által, a menniben ez is a termőrügyek képzetét segíti elő. A teljesen kifejlődött levelek érintetlenül hagynak, s csak a gyengék és fiatalok metszettek el a közepén. Pontos időt a pinczirozásra, hajtások kitérésére és levelek kurtítására megállapítani nem igen lehet, mert mindenben műveletekkel a vegetáció előrehaladásához kell alkalmazkodni. Annnyit azonban mégis lehet tájékoztatástul venni, hogy a fent leir műveleteket legjobb akkor végrehajtani, mikor a hajtások 5-6 centiméter kosszuak. Ha a megkurtított hajtások később ismét búján nőnének, akkor a csipetést júniusban vagy júliusban ismételni kell, mert különben az alsó hajtások fejletlenek maradnak. Kifejlett termőfáknál a pinczirozás részben alkalmaztatik, sok fánál egészen fölösleges is.

A nyári metszés idejét szintén nem lehet egészen pontosan előírni, mert ez is az időjárás és a vegetáció viszonyaitól függ, s csak annyit lehet mondani, hogy június végétől augusztusig tart. Június végén az igen erősen hajtó magonez- és csontárgyümölcsű fákön történni a metszés, miáltal a nedv lekényszerítettik az alsó hajtásokba, azok erőteljesebb növést elősegíteni. Az erősen hajtó függőlyes kordonokon a 30-40 centiméter hosszú hajtások gyakran megosavartatnak és lefelé hajlítottatnak s úgy erősítetnek meg. Erősebb visszametszésnek itt könnyen tulhajtások lehetnének következménye, míg ellenben a csavarás által a nedvkeringés részben megakadályoztatik, s inkább termőhajtások képződnek.

A csontgyümölcsűek nyári metszésére legalkalmasabb június vagy augusztus eleje. A barackfák termő ágairól az oldalhajtások júniusban 3-4 levéllel a gyümölcs fölött elmetesznek, s ugyanakkor távolítottatnak el mindazok a hajtások is, melyeken gyümölcs nincs, ha pedig pótagak alkalmassak, akkor néhány szemre visszametszetnek. A jövő évre kiszemelt póthajtások hegyeit szintén lecsipjük, ha alsó szemek gyengék maradtak, míg ellenben az igen erős hajtásokat résben megfosztjuk a levelektől.

(E-s.)

— **Piaczi árjegyzék.** Nagy-Enyed, 1884. június hó 5-dikről.
Hectoliter tisztabuza 6 ft 50 kr. Rozs 4 ft. 50 kr. Elegybuza 5 ft 50 kr.
Törökbuza 4 ft 75 kr. Zab 3 ft 75 kr. 100 klgm széna 4 ft 80 kr.
1 klgm. sertés hus 48 kr. marhahus 44 kr. 1 klgm borjúhús 42 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:
DR. MAGYARI KÁROLY.
TÜRÖK BERTALAN. **SZILÁGYI FARKAS.**
KIADÓ-TULAJDONOS: WOKAL JÁNOS.

Sz. 7114-1883.
tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint teleggönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a kir. kincstár végrehajtató 48 forint 71 kr tőke, ennek 6% kamata és 2 forint 90 krajczár költség kielégítése végett végrehajtást szenvedő Rosu Pável örökösei Rosu Juon és György kiskorúknak a krakkói 384. számú teleggönyvkönyvben A+ 2. 3. 5. 6. 9. 10. rend 951. 981. 4318. 4320. 4569 b/1 és 4575/1 hr. sz. alatt foglalt 1/4 részben öz. Rosu Pávelné javára bekebelezett élet fogytiglani haszonélvezeti joggal terhelt fekvősegei összesen 430 ft-ban megállapított kikiáltási árban Krakkó község előljárási helyiségében 1884. évi június hó 27-én délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áról is eladtnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbben az árverezés megállapított feltételei alóli teleggönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Krakkó község előljárási helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint teleggönyvi hatóságtól.
Nagy-Enyeden, 1884. február 5-én.

Szentpáli,
kir. aljbíró.

Sz. 53-1884.
tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint teleggönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a kir. kincstár végrehajtató 110 ft 94 kr tőke ennek 6% kamata és 5 ft 15 kr költség kielégítése végett végrehajtást szenvedők Gligor Tódor, Juon, Ilia, Stefan, Mihaila, Mária férj. Csoka Juoné, Gligor, Palagya férj. Stán Tódorné és kiskoru Onyiga Todorikának a vládházi 53 sz. tjkönyvben A+ 1-14 rendszám alatt foglalt fekvősegeik 361 ft megállapított kikiáltási árban Vládháza község előljárási helyiségében 1884. évi június hó 18-án délelőtt 3 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áról is eladtnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbben az árverés megállapított feltételei alóli teleggönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Krakkó község előljárási helyiségében megtekinthetők.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint teleggönyvi hatóságtól.
Nagy-Enyeden, 1884. évi január hó 30-án.

Szentpáli,
kir. aljbíró.

Sz. 319-1884.
tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint teleggönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a királyi kincstár végrehajtató 152 ft 62 kr tőke, ennek 1882. febr. 17-től folyó 6% kamata és 8 forint 90 kr

költség kielégítése végett végrehajtást szenvedő Kimpián Jákob, Boár Mina, Boár Ferencz Aglicza és kiskoru Mihu Luka és Máriuzának a kiscsergédi 66 számú teleggnyvben A+ 1-19. sz. alatt foglalt fekvősegei 907 forintban megállapított kikiáltási árban Kis-Cserged község előljárási helyiségében 1884. évi június hó 21-én délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áról is eladtnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbben az árverezés megállapított feltételei alóli teleggönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Krakkó község előljárási helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint teleggönyvi hatóságtól.
Nagy-Enyeden, 1884. február hó 20-án.

Szentpáli,
kir. aljbíró.

Sz. 320-1884.
tkvi

Arverezési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint teleggönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a kir. kincstár végrehajtató 156 ft 42 kr adótőke, ennek 1879. decz. 20-tól járó 6% kamata és 4 ft 45 kr költség kielégítése végett végrehajtást szenvedő Marginean Suon hagyatéka és ismeretlen tartózkodású Marginián Juonának mindkettő képviselve ügyöndök Ferenczi Ferencz ügyvéd által a nagysergédi 96. sz. tjkvben A+ 1-5. r. sz. alatt foglalt fekvősegei 386 ft-ban megállapított kikiáltási árban Nagy-Cserged község előljárási helyiségében 1884. évi június hó 21-dikén délelőtt 3 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áról is eladtnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbben az árverezés megállapított feltételei alóli teleggönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és N-Enyeden község előljárási helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint teleggönyvi hatóságtól.
Nagy-Enyeden, 1884. február 30-án.

Szentpáli,
kir. aljbíró.

Sz. 1131-1884.
tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint teleggönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a kir. kincstár végrehajtató 21 ft 95 kr tőke, ennek 1881. szeptember 6-tól járó 6% kamata 17 forint 88 kr költség kielégítése végett késedelmes vásárló Popa Dumitru ellen végrehajtást szenvedő Asztalos Niculainak a gambuzi 98 sz. tjkvben A+ 1-12 rendsz. alatt foglalt fekvősegeik 366 ft-ban megállapított kikiáltási árban Popa Dumitru késedelmes vásárló költségé és veszélyére Gambuz községe előljárási helyiségében 1884. évi június hó 25-ig délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áról is eladtnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételárt pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 51 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbben az árverezés megállapított feltételei alóli teleggönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Gambuz község előljárási helyiségében megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint teleggönyvi hatóságtól.
Nagy-Enyeden, 1884. május 5-én.

Szentpáli,
kir. aljbíró.

Kimentetés részvények aranyban		Értékpapirok:	
a) 234.000 ft	magyar részvételre vasuti előbbs.	a) 123	ft 287.820
b) 156.400	nyugoti	b) 96,75	183.796,50
c) 196.000	"	c) 96	188.160
d) 179.600	galizai	d) 94,70	170.081,20
e) 17.400	"	e) 12	16.289
f) 80.000	5%-os osztrák papírárúak	f) 93,80	75.040
g) 35.000	6% magyar aranyárúak	g) 121	42.350
h) 25.000	4% " "	h) 88,70	22.175
i) 29.200	5% földheli, zálogl.	i) 101,50	29.688
j) 28.000	5% " "	j) 100,30	28.089
k) 10.000	6% Post vasuti kölcsön	k) 105,25	10.525
l) 10.000	5% " "	l) 96,75	9.675
m) 10.000	87 db társasági részvény	m) 250	21.750
	Különböző biztosító társaságok részvényei		1.587.805
Az átvezetési értékpapírok:			
a) 50.000 ft	5 1/2% hiteltörlesztő földheli zálogl.	a) 100	ft 50.000
b) 6.000	4% osztrák papírárúak	b) 79,05	4.743
c) 1.500	5% " "	c) 98,80	1.482
d) 1.000	5% magyar	d) 88,80	888
e) 7.000	4% aranyárúak	e) 88,70	6.209
f) 112.000	Alföld-fiumei vasuti előbbs. I.	f) 98	109.760
g) 21.000	5% osztrák magyar bank zálogl.	g) 21,331	4.480
h) 60.000	5% postai bank zálogl.	h) 98	59.400
	A fenti értékpapírok után az év végéig esedékes kamatok és osztalékok		17.986,55
	Értékpapírokra adott kölcsönök		ft 86.687,81
	Parancsok, váltók, csekkok		385.008,02
	Váltók társaságban		176.107,21
	A társaság háza Budapestben és Bécsben		1.528.910,69
	Biztosítási díjak és képviselői kintlévő követelések		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		150.000
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48
	Parancsok, váltók, csekkok		1.600,00
	Parancsok, váltók, csekkok		63.320,22
	Parancsok, váltók, csekkok		2.370.628,48